

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd 1908. november 3.

230. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház 1. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A holnapi elnökválasztás Amerikában.

Holnap kedden ejtik meg az Egyesült-Államokban az elnökválasztást és Amerikának turbulens népe most óráról órára fokozódó izgalommal nézi, figyeli, mérlegeli, hogyan váltakoznak az esélyei annak a két férfinak, akiket a kiélesedett politikai ellentét meg a legnemesebb polgári ambíció állított szembe egymással.

Mert valójában csak ketten vannak, noha a különböző választói gyűlések egész sereg névtől hangosak és a falragaszok tömegével kínálják az elnökjelölteket. Azokon kívül akinek jelöltségét a gazdátlan humor hozta forgalomba, még hat jelölt van az elnöki állásra és pedig: Taft republikánus, Bryan demokrata, Hisgen független, Debs szocialista, Chafin prohibicionista és Watson minden párton kívüli.

A két utóbbiról már bizonyos, hogy nagyon jelentéktelen számú voksra sikerül majd szert tenniük. Hiszen és Debs veresége is kétségtelen, kudarcuk a másik kettőtől mindössze abban különbözik, hogy nekik legalább van pártjuk és hogy a jelöltségüket szívesen látja Taft, meg a barátja: Roosevelt-Hisgen és Debs ugyanis a demokrata párt elégedetlenjeire támaszkodnak és minden reájuk eső szavazat a Bryan-ék erejét csökkenti. Innen való a véletlennek az a különös játéka, hogy Taftnak egyetlen ellenjelöltje van csupán: Bryan, holott Bryannak egyszerre három propagandista ellen kell küzdenie.

Pedig enélkül is elég egyenlőtlen a két ellenfél ereje, vagy legalább eddig úgy emlegették, hogy Taft összehasonlíthatatlanul előnyben van Bryan fölött. Neki Roosevelt a pártfogója és vele együtt az egész államhivatalnoki kar, amely méltán tarthat tőle, hogy ha Bryannak a demokrata párt kerekedik felül, a hivatalnoki karban is nagy változások esnek, mert a győztes pártnak az lesz az első dolga, hogy a közigazgatásban preponderans szerepet biztosítson a maga tagjainak és hiveinek.

Aztán meg a pénz is inkább Taftot támogatja, mint az ő acélos energiájú ellenjelöltjét, Bryant. Pedig a pénz, a pénz az olaja annak a rettentően nagy gépezetnek, amely a választás dolgait intézi. Többé-kevésbé otthonos a korrupció minden választásnál és mindenütt, de amíg másutt csak burkoltan üzik és segédesszökönek használják, addig Amerikában minden prűderia nélkül intézménynyé magasztosítják és a pártok nyíltan gyűjtenek „korrumpálási alapjuk számára.

Még pedig hogy milyen mértékben, arra jellemző a „World“ című newyorki újságnak ez a kis statisztikája, hogy a különböző elnökválasztások alkalmával mennyit költött a két ellenpárt, a republikánusok és a demokraták: 1868-ban nyolcszáz ezer koronát költöttek a republikánusok és négyszáz ezret a

demokraták, husz évvel utóbb hétmillióhétszáz ezer koronát az előbbieket, négy milliót az utóbbiak, 1904-ben a republikánusoknak huszonhatmilliójába került a győzelem és a demokratáknak hatmilliójába a kudarc.

A választási költségek dolgában különösen a republikánusok haladtak rettentő progresszivitással, — eljutottak az ötvenmillióig, holott a demokraták költségmaximuma eddig tizenhétmillió korona volt.

Hogy mire költik ezeket a horribilis összegeket, könnyű kitalálni, sőt a módot is, hogyan költik el. Bonyolultabb természetesen, hogy hogyan szerzik meg, és minden esetre érdekes, hogy amerikai erkölcsök inkább a szerzés módját tartják titkolandónak, mint azt, hogy kiknek jutott azokból a rengeteg összegből.

A megvesztegetetteket még sohasem keresték, ellenben annál nagyobb hévvel indult meg a kutatás az 1904-iki választás után, hogy kiknek a bőkezűségéből, kiknek a megsarcolatásából gyűlt össze a választásra elkötött pénz?

Akkor Hanna volt a republikánus párt kincstárosa és az ő szerzői ügyességét most példaképpül állítják a jelenlegi pénztáros elé.

Most Sheldon a republikánus párt pénztárosa és a vezető férfiak keservesen kifakadnak ellene, hogy a sarcolás művészetében kisé gyenge legény. Sőt annyira gyenge hogy az ő erélytelensége módfelel növeli Bryan sánszait.

A kik elfogulatlan szemlélői a választásra készülődésnek, azt a véleményt hangoztatják, hogy Bryan népszerűbb és mint egyéniség tiszteltebb Amerikában, mint Taft és ha mégis ő, a Roosevelt pártoltja lesz a győztes, nem egy politikai meggyőződésnek, hanem a pénznek lesz ez a diadala. Igen ám, de Sheldon nem tud elég pénzt szerezni. A társai energiátlansággal vádolják, de Sheldon hamar készen van a védelemmel és kijelenti, hogy nem az ő ügyességén mulik a dolog, mint inkább azon, hogy Roosevelt tulságosan igénybe vette már a plutokratáknak részben az áldozatkészségét, részben a — türelmét. Es neki, Sheldonnak mindenütt, ahová pénzért kopogtat be, — oh, csak egy-két százezer dollárért, — azt felelik a Rockefellerek, Gouldok, Harrimanok, hogy a pénzügyi válság milliókba került, a válságot a Roosevelt okozta, a lépő elnök érje be azzal a milliókkal, amelyeket már kihuzott a zsebükből, ne kívánjon újakat is a választás céljaira.

Most a republikánusok idegesen emlegetik, hogy a pénztárban nem gyűlt össze elég, noha Carnegie egymaga negyedmillió dollárral állott elő, Charles P. Taftné pedig — az elnökjelölt sógoráné — nem kevesebb, mint 5 millió dollárral támogatta sógorának jelöltségét. A pénzihiány pedig kétszeresen is csorbitja a republikánusok erejét, egyrészt mert a

mozgásokban korlátozza őket, másrészt pedig azért, mert a demokraták pénztelenségét megszokta Amerika, de ha republikánusok pártkasszájából nem folyik az aranyfolyam: csalódás ez a népnek és hogyan bízzék olyan kormányzatban, amelynek már a debütje is ilyen kellemetlen csalódás?

Talán ennek a körülménynek tudható be, hogy Bryan esélyei az utóbbi napokban nagyon megnövekedtek. Erősíti ezt a személyes népszerűsége, aztán meg az, hogy Tafték gyéribben költhetnek, mint régebben és mindennek felett, egy hadmadik körülmény, azt hiszik, hogy Taft, ha megválasztják, akaratnélküli eszköz lesz Roosevelt kezében. Pedig Rooseveltre és a rooseveltizmusra ráunt már Amerika.

Még három hónappal ezelőtt biztosra vették, hogy Taftot óriási többséggel fogják megválasztani, de ez a bizonyosság néhány hónap óta megrendült, különösen azért, mert a demokraták nagyon ügyesen tudták kihasználni Rooseveltnek azt a tulzott és vérmes, szinte érdekelt intervencióját, amelyet jelöltjének, Taftnak érdekében kifejtett.

UJDONSÁGOK.

— **Jön a kormányzó.** Értesülésünk szerint Nákó Sándor gróf kormányzó holnap délelőtt tíz órakor Fiume város „látogatására“ ide érkezik.

— **A rizshántológár új igazgatói.** A fiumei rizshántoló gyár igazgatóságából legutóbb kilépett Kornfeld Zsigmond, aki nagy elfoglaltsága miatt volt kénytelen megválni állásától. Új igazgatósági tagok lettek dr. Domonyi Móric, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság igazgatója és Klein Gyula, a Hitelbank áruosztályának az igazgatója. Az új igazgatósági tagok cégjegyzési jogosultságát most tudomásul vette a budapesti cégbíró-ság is.

— **A torpedógyári sztrájk vége.** A torpedógyár sztájkoló munkásai tegnap délelőtt a Bonavia-szálló helyiségeiben gyűlést tartottak, melyben elhatározták, hogy a gyárnak a torpedógyártásnál alkalmazott munkásai kedden reggel felveszik a munkát, míg a tengeralatti hajókat gyártó osztály csak akkor lép munkába, ha — először — a sztájk miatt senkit sem érintő bántódás, másodsor, ha a sztájkbizottság tagjait 6 hónapon belül nem bocsátja el a gyár s végül, ha a sztájk okozója Mackenzi munkavezető bocsánatot kér Müller munkás megsértéseért és ezen nyilatkozatát a helyi sajtóban is közzététi. Volt egy negyedik pontjuk is, amely Mackenziének a gyár másik osztályába való áthelyezését követelte, de Derencin főkapitányhelyettesnek, ki a sztájk folyamán előzőkeny és koncilians fellépésével teljesen megnyerte a munkások rokonszenvét és bizalmát, sikerült e negyedik pontot elejtetni.

Ma délelőtt fél tizenkettőkor a munkaadók szövetsége értekezletet tartott, melyben Righini elnök közölte a munkások kiküldötteivel, hogy a torpedógyár igazgatósága a fent közölt 3 ponthoz hozzájárult. Erre a tengeralatti hajógyári munkások is kijelentették, hogy a munkát holnap, kedden reggel felveszik. Ezen határozattal tehát a sztájk ügye szerencsésen elintéződött.

A munkások nem mulasztották el, hogy Derencin főkapitányhelyettesnek, aki a békés megoldás körül a leghathatósabb munkát fejtette ki, köszönetet szavazzanak. Derencin erre a köszönetre tényleg rászolgált.

— **Fiumei vasutasok előléptetése.** A kereskedelemügyi miniszter november elseji kelettel a következő fiumei államvasuti tisztviselőket léptette elő: Balpataky Zsigmond állomásfőnököt, felügyelővé nevezte ki, Bartsch Albert főellenőrt a VI. fizetési osztály második fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály első fokozatába s Göndör Ferenc, Farkas Béla és Varga Márk hivatalnokok a VIII. fizetési osztály második fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

— **Egy honvéd meggyilkolása.** Tegnap este a fiókvásárcsarnok közelében levő „A Radetzky huszárokhoz” címzett korcsmában több helybeli honvédkatona és civil ember mulatott. Kilenc óra tájban valami összeszólalkozás támadt egy, a honvédek társaságában mulató eddig még ismeretlen polgári egyén és egy másik asztalnál ülő társaság között, melyből egy Varga József nevű magyar munkás arcul ütötte a honvédekkel mulató civil embert. Varga József társaságában voltak Benedek István munkás és felesége Benedek Katalin tejelárusítónő, valamint egy Poszoweisz József nevű egyén és egy másik asszony, kinek nevét eddig nem sikerült megtudnia a rendőrségnek. Ezek segítségért siettek a pofozkodó Vargának, kit a honvédek és azok barátja az arculütésért el akartak verni. Sikerült is nekik a korcsmáros segítségével a honvédek kiteszkölni a helyiségből.

Az egyik honvédek azonban benn maradt a falra akasztott szuronya, a másiknak pedig a sapkája. Ezek vissza akartak jönni a helyiségbe az ott maradt tárgyakért, de mivel belülről nem engedték őket, betörték az ablakot. Erre a sapka az ablakon át kirepült az utcára és a honvédek végre elmentek. Csak Kalmár József tapolcai születésű közhonvéd, a helybeli honvédszázad szabója, ki a verekedésben alig vett részt, maradt a helyiség előtt, mivel épp az övé volt a zürzavarban bennfelejtett szurony. Egyszerre kitárult az ajtó és a mit sem sejtő Kalmárt megfogta jobbról Benedek István, balról pedig Poszoweisz mig Benedek Katalin teljes erővel beledöf a honvéd mellébe a 6-ik és 7-ik borda közé a szurony pengéjét. Az óriási erővel vezetett szurás azonnal megölte a honvédet, kinek a részeg nő még azután is a hasába is kétszer s kétszer a fejébe szurt.

A járókelők, kik az utca járdáján lefolyt gyilkosságot látták, azonnal a szomszéd házában lakó Schweitzer Arthur orvost hívták a földön fekvő honvédhez, de ez már csak a beállott halált konstatálhatta. A hatóság emberei bevittek a honvéd holttestét a helyi kórházba a boncolás megejtése végett, a rendőrség pedig letartóztatta Benedek Józsefet és feleségét, kik a gyilkosság után nyugodtan mulatnak tovább a korcsmában. Poszoweisz a rendőrség ma délig nem tudta megtalálni.

A ma délelőtti kihallgatás alkalmával Benedek József és felesége tagadták, hogy ők voltak a gyilkosok, de a ruhájukra freccsenet számos véryom és az eset szemtanui ellenük vallanak.

Glatz honvédszázados, a helybeli honvédszázad parancsnoka, táviratilag bejelentette az esetet az ezredparancsnokságnak és egy hadbíró kiküldetését kérte.

— **A dalmát tartománygyűlési választások.** A magas adócenzus kuriájának utolsó 3 képviselőjét tegnap választották meg Spalatóban, úgy hogy most már a dalmát tartománygyűlés valamennyi 41 képviselője meg van választva. Pártok szerint így oszlik meg a 41 mandátum: 17 horvát nemzetipárti, 7 horvát autonom párti, 7 szerb és 6 olasz. A többi 4 képviselő virilis jogon tagja a tartománygyűlésnek.

— **Zágrábi vasutigazgatóság.** A zágrábi „Hrvatska” jelentette, hogy a kereskedelemügyi minisztériumban javaslatot dolgoznak ki a horvátországi vasutvonalaknak külön igazgatósággal való ellátása tárgyában. A horvátországi vasutigazgatóság székhelye Zágráb lesz s az új igazgatóság élére Ehrenhöfer Aladár kereskedelemügyi miniszteri tanácsos, a minisztérium horvát osztályának főnöke kerül. Erre hírre a legilletékesebb helyen azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a „Hrvatska” hírének semmi alapja nincs, elejétől fogva végig kóhalmány.

— **A „Prinz Hohenlohe” felavatása.** Tegnap ment végbe Triesztben az Osztrák Lloyd új dalmáciai gyorsgőzösének, a „Baron Gautsch” mintájára épült „Prinz Hohenlohe”-nak ünnepélyes felavatása. Jelen volt Fiedler osztrák kereskedelemügyi miniszter „Hohenlohe” herceg trieszti helytartó, kinek nevét a gőzös viseli, a Lloyd egész igazgatósága Frankfurter vezérigazgatóval az élén és számos előkelőség. A gőzös szalonjában banket volt, melynek folyamán Fiedler osztrák kereskedelemügyi miniszter is felköszöntötte a Lloydot.

— **Lopás a „Mátyás király” gőzösn.** Az Adria hajóstársaság itt horgonyzó „Mátyás király” gőzösről tegnap előtt este ismeretlen tettes két, összesen száz koronát érő láncövet lopott el. A láncöveken A. U. betűk és az Adria hajóstársaság címere van bevésve. A rendőrség megindította a nyomozást a tettes kézrekerítésére.

— **Feloszlatott irredentista egyesületek.** Triesztből táviratozzák, hogy a helytartóság elrendelte négy olasz egyesület feloszlatását irredentista üzemek miatt. Ezek a következők: „Fascio Giovani” Giovanni Bovio trieszti, „Fascio Giovanite Pensiero e Azione” capodisztriai „Circolo Democratico Parentino Diritti e Doveri” parencoi és a „Circolo di Cultura Popolare” görzi egyesületet.

— **Hirdetések a vasuti kocsik belsejében.** Még a nyár folyamán a kereskedelemügyi miniszterhez többen folyamodtak azért, hogy a vasuti kocsik belsejében az ülések és az esernyőtartók között levő faterületet hirdetési célra bérbevehessék. Nem kis feltűnést keltett akkor az a hír, hogy — állítólag — az egyik kérvényező meg is kapja ide a kizárólagos hirdetési jogot. Időközben aztán még újabb pályázók is akadtak, a többi között Majthényi Béla budapesti drogurista is. Most aztán Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter végre döntött a sok kombinációra okot adó kérdésben s — mint megbízható helyről értesülünk — kimondta, hogy a vasuti kocsik belsejében semmiféle magánhirdetésnek nem ad helyet és ezen értelemben elutasította Majthényi kérelmét. A miniszter így megmentette a kocsik csinoságát s elejét vette a kárpit elrontásának is.

— **Fiume áruforgalma szeptemberben.** A fiumei kikötőbe tengeren érkezett áruk mennyisége 1908. év szeptember havában 333.829 métermázsát és 553 darabot, az innét elszállított áruké pedig 227.295 métermázsát és 397 darabot tett. A behozatal az előző év ugyanezen időszakához képest mintegy 798.900 métermázsával csökkent, a kivitel pedig körülbelül 55.9000 métermázsával emelkedett. Az év kilenc első hónapjában Fiuméba tengeren behozott áruk mennyisége 4.843.697, az elszállítottaké pedig 5.970.251 métermázsát tett. Az előző év megfelelő időszakához képest a behozatal körülbelül 599.200 métermázsával emelkedett. A behozatal csökkenését főleg a szénbehozatal csökkenése idézte elő. A behozott szén mennyisége az év első nyolc hónapjában 1.222.102 métermázsát tett szemben az előző év ugyanezen időszakában behozott 3.081.237 métermázsával. Csökkenés mutatkozik még a narancs és a citrom, olajos magvak, a páma és kókuszdió-olaj, nyers müfa, nyers pamut, nyers juta, vasfélgármányok, gépek és készülékek, só, szuperfoszfátok és műtrágya behozatalnál is. Ezt a csökkenést nem ellensúlyozta az a kisebb-nagyobb emelkedés, melyet a tengeri, hámolatlan rizs, bor, bárdolt és fűrészelt müfa, nyerskövek, kénkovand, foszfát-földek, szantorin és puzotán-föld, aszfalt, román- és portlandcement, téglák és cserépszindelyek, nyersfémek, salétrom, rézgálic, vszgyészeti segédanyagok, korpá és hulladékok behozatalánál találunk. A kikötő kivitelében lényeges emelkedés mutatkozik a nyers, homok és kristály cukornál, nyers dohánynál, árpánál, zabnál, tengerinél, babnál, malátánál, paraffin- és cerezinnél, ásványviznél, nyers müfánál, vasuti talpfánál, fűrészelt és bárdolt müfánál, szénél, kénkovandnál, tölgy- és fenyőkvivonatnál, ásványolajnál, téglák- és cserépszindelyeknél és korpánál. Ezzel szemben nagyobb csökkenés észlelhető a finomított cukor, buza, hántolt rizs, liszt, donga, aszfalt és só kivitelében.

— **Szocialista tüntetés Zágrábban.** Zágrábból jelentik nekünk: A szocialisták tegnap este utcai tüntetést rendeztek, mert lapjukat elkobozták. Körülbelül kétszáz szocialista munkás a sajtószabadság életésével és a kor-

mány szidásával vonult végig az utcákon. Az illicán rendőrség állta útjukat, amire nyugodtan szétoszoltak.

— **A kikötőből.** November 2-án. Érkezett: Clerona angol gőzös Hullból 4110 tonna köszénnel, „Szápáry” magyar gőzös Marseilleből 130 vegyes áruval, „Brasso” és „Pozsony” magyar gőzösek Kieblől „Itália” olasz vitorlás Cataniából 220 tonna lávakövel, „Ajós Artimos” görög vitorlás Velencéből üresen.

— **A gyorsirókor tanfolyamai.** A fiumei gyorsirókor november 3-án nyitja meg a fiumei Kereskedelmi és Magántisztviselők Egyesületének helyiségében (Via della Sanità, az Adria palotával szemben) magyar, német és olasz gyorsirászati tanfolyamait. Érdeklődő felvilágosítást kaphatnak naponta este 6—8 óráig ugyanott.

— **A horvát vasutasok szövetkezetének föloszlatása.** Zágrábból jelentik lapunknak: Az ellenzéki lapok értesülése szerint a kormány elhatározta a horvát vasutasok szövetkezetének föloszlatását. A lapok megtámadják a bánt és a szemére lobbantják, hogy a magyar vasuti politika kedvéért föloldozza a horvát vasutasokat.

— **Az Adria hajóforgalma.** Az Adria magyar királyi tengerhajós r.-t. gőzöseinek holtilétéről a következő jelentéseket kaptuk:

„Adria” okt. 29. elindult Fiuméből az északafrikai vonalra. „Andrássy” okt. 29. elindult Bariból Trieszt és Fiuméba (A. vonal). „Arad” okt. 29-én Fiuméből Messzina, Palermo, Rotterdam és Antwerpenbe indult. „Árpád” Nápolyban yakodik Marseille részére (B. vonal). „Baiaon” okt. 27. óta rakodik Genuában Brazília részére. „Báró Feyervary” okt. 29-én Maltából Trieszt és Fiuméba indult. „Baross” okt. 22. óta kirak Triesztben. „Báthory” Fiumében rakodik London és Leith részére. „Báró Kemény” okt. 29-én Cardiffból Velencébe és Fiuméba indult. „Buda II.” okt. 23. elindult Rio de Janeiróból Triesztbe és Fiuméba. „Carola” Málta és Szirakuza között napi járatait végzi. „Deák” okt. 25. óta kirak Rouenban. „Duna” okt. 18. kirak Velencében. „Jókai” okt. 29. óta Szantosban rakodik Tieszt és Fiume részére. „Kálmán király” okt. 27. óta Glasgowban rakodik Málta, Velence, Trieszt és Fiume részére. „Kassa” Messzinában rakodik Marseille és Spanyolors ág részére (A. vonal). „Kolosvár” okt. 28. elhaladt Oitavos mellett London felé. „Lederer Sándor” Marseilében rakodik hazafelé (A. vonal). „Matlakoviits” okt. 22. Methyből Fiuméba indult. „Mátyás király” Fiumében rakodik Marseille és Spanyolország részére (A. vonal). „Nagy Lajos” okt. 27. óta 27. óta kirak Glasgowban. „Rákóczi” Nápolyban rakodik hazafelé (A. vonal). „Stefánia” okt. 25. óta Fiumében rakodik Gibraltár, Lisszabon, Leixoes és Glasgow részére. „Szápáry” okt. 29. elindult Kataniából Bari- Fiuméba (B. vonal). „Széchenyi” okt. 24-én Tuniszból Bordeaux és Rouenba indult. „Szeged” okt. 25. elindult Sfaxból Rouenba. „Széll Kálmán” okt. 28. elindult Antwerpenből Cardiffba. „Szent László” Nizzában rakodik hazafelé (B. vonal). „Tibor” okt. 23-án North Schi-ldsből, Velence és Fiuméba indult. „Tisza” okt. 30-án Triesztből Marseilleba indult (B. vonal). „Zichy” okt. 27-én elhaladt Gibraltár mellett Málta, Velence, Trieszt és Fiume felé. „Zrinyi” Porto-Maurizióban rakodik Marseille és Spanyolország számára.

— **Ajánlatok a grohovi villamosközpont építésére.** A városi tanács tudvalevőleg pályázatot hirdetett egy új Grohovón építendő villamosközpont építésére. Szombaton járt le a pályázat. A beérkezett ajánlatok a következők: Celligoi Vencel Fiume 935.663.91 korona, Leonarduzzi János Budapest 1.002.983.57 koronát, Schiffer Miksa Budapest 1.013.073.33 koronát, Adorján és Fried Budapest 1.38282.25 koronát, Grünwald Testvének Budapest 1.054.488.51 koronát és Brauseveter és Pittel Budapest 1.093.983.34 koronát kér a telep felépítéséért. A végleges döntést a tanács fentartja magának.

— **Tanítók köszönete.** A helybeli állami polgári leányiskolai és felsőbb leányiskolai tanítónők ma dében Babaré Adél felsőbb leányiskolai igazgatónő vezetése alatti tisztelegtek Wickenburg István gróf kormányzóhelyettesnél és Donáth Imre miniszteri osztálytanácsosnál, hogy megköszönjék a részükre megsza vazott magasabb lakbérpótlék folyósítását.

— **Ujjoncok felesketése.** Tegnap délelőtt folyt le a helybeli Jellacsics laktanyában az október 1-én ide bevonult közös hadseregbeli ujjoncok felesketése, melynél az ezred összes tisztjei teljes díszben megjelentek. A felesketést isteni tisztelet előzte meg.

— **Abbazia vendégei.** A szomszédos Abbaziába f. é. szeptember 1-étől október 1-ig 5649 fűrdővendég érkezett. A jelenleg üdülők száma 1378-at tesz ki.

Távirat ◀▶ Telefon.

A plurális választói jog ellen.

BUDAPEST, nov. Az újjászervezett szocialista párt tegnap az ország számos vidékén népgyűléseket tartott, melyekből táviratokat küldtek a királynak ama kéréssel, hogy a plurális választói reformhoz ne adja meg az előzetes szankciót.

A nemzeti pártok is több népgyűlést tartottak tegnap az országban a pluralitás ellen.

Szerajevo hódolata.

SZERAJEVO, nov. 2. Szerajevo város községtanácsa ma elhatározta, hogy a város helyőrségének katonai előkelőségeivel egyetemben és a polgári és katonai hatóságok fejeivel együtt nagy hódoló küldöttséget meneszt Bécsbe, hogy az uralkodónak megköszönje Bosznia annexióját.

A szandzsák helyőrségei visszatérőben.

SZERAJEVO, nov. 1. Ma érkeztek ide a Szandzsákból kivonult utolsó gyalogsági csapatok. A lovasság és a tüzérség még uton vannak.

Tüntetés Cetinjében.

CETINJE, nov. 1. Tomasovics miniszterelnök és Vukotics tábornok tegnap este tértek vissza külföldi útjaikról. Nagy néptömeg várta őket, amely szerb és montenegrói zászlókat hordozva körül, hazafias dalokat énekelt. A szerb követség előtt nagy szerbbarát tüntetést rendezett a tömeg.

Szterényi betegsége.

BUDAPEST, nov. 2. Szterényi József államtitkár ma értesítette brassói választóit, hogy betegsége miatt kénytelen tervezett beszámolóját bizonytalan időre elhalasztani.

Endrey Gyula halálán.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, nov. 2. Adamovich Döme itteni tanítónak mai jubileuma alkalmával igen sokan gyűltek össze a jubiléum házában. Köztük volt Endrey Gyula Hódmezővásárhely országgyűlési képviselője is. Midőn Endrey azután fiával együtt hazament, az utcán hirtelen összeesett. Elvitték lakására, ahol az orvosok szélhűdést konstataáltak rajta. Endrey most élet halál között lebeg.

Képviselői beszámoló.

BUDAPEST, nov. Balogh Ernő, az ujverbázi kerület országgyűlési képviselője tegnap öt országgyűlési képviselő társaságában Ujverbázon beszámolót tartott, melyben a pluralitás mellett foglalt állást és a fuzió meg az önálló bank szükségességét hangoztatta.

Öngyilkos függetlenségi pártelnök.

SZOLNOK, nov. 2. Gyömörey Felix, a helybeli függetlenségi pártelnök ma morfiúmmal megmérgezte magát és meghalt. A 60 éves öreg ur felesége halála fölötti bánatában követte el a tettet.

Rablóvilág Oroszországban.

KISENEFF, nov. 1. A Kiseneff felé haladó postát ma fegyveres rablók megtámadták a kocsist és két katonát megtámadták és elrabolták a pénzeszsákok tartalmát százezer rubelt.

A szerb küldöttség Pétervárott.

SZENT-PÉTERVÁR, nov. 1. György szerb trónörökös és Oroszországban nevelkedő öccse Sándor, valamint Pasics és a trónörökös kísérete ma dejeunerre voltak meghíva a cárnál.

Sürgösen csinálják a töltényeket.

BUDAPEST, nov. 2. A budapesti államrendőrség hivatalos közlönye a kereskedelmi miniszternek egy átiratát közli, mely Weisz Manfréd féle tölténygyárban ez év október 18-tól december 31-ig felfüggeszti a vasárnapi munkaszünetet.

Szörnyű automobil baleset.

WIESBADEN, nov. 2. Reinhard wiesbadeni gyáros tegnap egy automobil kirándulásra vitte családjának egy férfi és két hölgytagját. Utközben az automobil nekiment egy hid karfájának, felrobbant és a bennülők valamennyien szörnyet haltak a helyszínén.

Egy házaspár tragédiája.

NYIREGYHÁZA, nov. 2. Reimann, a nyiregyházi hitelbank igazgatója nagybeteg lévén, orvosai közölte feleségével, hogy férje menthetetlen. A hír annyira lesújtotta az asszonyt, hogy holtan a földre bukott. Reimann megtudván a szomszéd szobában történt tragikus esetet, néhány perc múlva ő is meghalt. A köztisztviselőiben álló házaspárt egyszerre fogják eltemetni.

Megszökött kereskedő.

BUDAPEST, nov. 2. A budapesti büntető bíróság elfogató parancsot adott ki Stowasser Gyula budapesti kereskedő ellen, ki több külföldi céget több ezer korona erejéig megkárosított és azután megszökött a fővárosból. Stowasser valószínűleg Amerika felé vette útját.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőnek SCOTT-féle Emulsiót és kimélték meg álmatlan éjszakától. A fogak minden fájdalom és sélbaj nélkül bujnak, elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

AZ Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — hárjuk ügyelműbe venni.

A gyermek szereti a SCOTT-féle Emulsiót és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyre állítja és előmozdítja.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógytárban.

VELENCE HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdővel mérsékelt árakon.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kormányai Polgári Serfözde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Ujságkihordót

esténként másfél órai munkára heti fizetéssel felvesz „A TENGERPART” kiadóhivatala Vicolo dell' Ospedale, Wurzerház I. em. Leányok vagy asszonyok is jelentkezhetnek.

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémerése a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

tej, tejföl, túró és vaj

mindenkor frissen.

Tiszta akácméz.

nagyban és kicsinyben. TELFEON 534.

Naponta friss bécsi kolbász.

„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

Naponta a hírneves

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányprimás zenekarának hárszenyő.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

TULAJDONOS:

SZENTGYÖRGYI FERENC.

Elsőrendű fehérmű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Riporteri és kiadóhivatali

teendők ellátására a helyi viszonyokkal ismerős, intelligens fiatal embert keres jó fizetéssel

„A Tengerpart”

kiadóhivatala Vicolo dell' Ospedale.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Irodattisztanő.

Elegáns megjelenésű, intelligens fiatal urinő, gép- és gyorsírónő, jó kézírással, önálló levelezői állást keres. Levelek „Munkaerő” jellegével poste-restante kéréseknek.

Nagy bútorozott szoba

egy vagy két személynek kiadó Via Pomerio 18 III. em.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalett-cikkek és szépítőszerek stb. stb.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gözösön 40 percnire Fiumétől.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Telefon sz. 19.

Telefon sz 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Piule 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban, mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben

„KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

V. évfolyam!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ „A TENGERPART” minden hirdetése eredményes jár. ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

V. évfolyam!

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések. Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lifi, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Első fiumei magyar kárpitos és diszító

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszító és angol börmunkát jutányos áron.

Szíves pártfogást kér Garami József.

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁR.

iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22. Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 féli literes palackot tartalmazó eredeti ládában.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb felszer. és csomagolás-üzletben.

Mindenkori friss csapítás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

ELSO FIUMEI RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

H. Schönberg ferfiszabó.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet

Nattich: Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórák.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi

gyártmányok.

Hotel Meublé Jolanda VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporetok megállóhelye. Gyönyörű kiállítás. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos
Inganni E.

ABBAZIA

VILLA MELANIE

Szabados penzió

Előkelő magyar otthon közvetlenül a tenger partján saját fürdővel és

kitűnő konyhával. — Mérsékelt árak.

Kívánatra díjtalan prospektus.